

ДЕТСКОТО ПОРТФОЛИО КАТО МЕТОД НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ
МЕЖДУ ДЕТСКИЯ УЧИТЕЛ И РОДИТЕЛИТЕ В IV ГРУПА

Янка Георгиева Панайотова

ДГ „Калина Малина“, гр. Айтос

CHILDREN'S PORTFOLIO AS A METHOD OF INTERACTION
BETWEEN A KINDERGARTEN TEACHER AND THE PARENTS OF
CHILDREN IN KINDERGARTEN GROUP IV

Yanka Georgieva Panayotova

Kalina Malina Kindergarten, city of Aytos

Abstract: *The interaction with the parents of kindergarten children is very important for their development. I wanted to present a different way in which the kindergarten teacher can interact with kindergarten parents, namely through the children's portfolio. It reflects the child development, the child's personal qualities, abilities, desires, and achievements. The topicality comes from the fact that the children's portfolio or the folder of individual achievements of children is an alternative method of assessing and preserving their achievements. It expresses the contemporary understanding of the learning culture and the individualization of the learning process.*

The aim is to reveal the essence of the children's portfolio as means of assessing children's achievements. Establishment of the children's portfolio as a method of interaction between the kindergarten teacher and the parents. Formation and developments of children's skills and habits in order to select their best achievements. We used a checklist for the parents (as they are 100% Roma) to evaluate the results and a partial standardized written questionnaire containing a total of eight /8/ questions for the experts, which was conducted after the execution of the activities from the children's portfolio. The analysis of the results was carried out according to criteria with a degree of satisfaction. The assessment indicator was a four-point satisfaction scale.

Keywords: *children's portfolio, method, interaction, kindergarten teacher, parents.*

В края на XX и началото на XXI век, наред с портфолиото на преподавателя, широка популярност получава и портфолиото на учащия. Университетски преподаватели, учители и възпитатели в Канада, САЩ, Великобритания и др. страни виждат в него събиране на начин за събиране на автентични доказателства за ученето на децата, студентите и курсовете за възрастни [1].

Портфолиото на учащия е представителна или избрана колекция от учебни продукти, която документира работата на учащия както по време на час, така и извънучебно време. Основната цел на портфолиото на учащия е да документира неговите учебни постижения. Обикновено съдържа най-добрите му работи (постигания), но може да включва и информация и доказателства за процеса на учене – например чернови на писмени работи, самоанализи и оценки. В портфолиото на ученика могат да се включват и оценки на работата му от родителите [1].

Подобно на портфолиото на преподавателя, портфолиото на учащия изпълнява различни задачи:

- Служи за оценяване на постиженията на учащите по конкретен учебен предмет това е най-често приложимото използване на портфолиото на учащия. Дори за много начални учители портфолиото е атрактивна алтернатива на традиционните подходи на оценяване.
- „Онагледяване“ важни постижения на учащия (служи като досие на учащия) - в този случай портфолиото представлява целенасочено събиране на продукти от учебната работа на учащия, които показват неговите усилия, прогрес и постижения в една или повече области от учебния план.
- Осъществява междупредметни връзки и стимулира планирането на личната образователна кариера и развитие.
- Подпомага акредитирането или оценяването на ефективността [1].

Чрез селективното портфолио се цели оценяване на постиженията на учащите през всичките години, прекарани в учебното заведение. То съдържа предварително подбрани (в определени граници) от учащия (учащите) материали на обучението, които отразяват неговите (техните) представи за образованието им [1].

Анализът на множеството литературни източници, посветени на портфолиото в сферата на образованието, показва нееднозначност в дефиниране на съдържанието на понятието. Най-често то се определя като:

- съвременна образователна технология;
- инструмент за самооценка на автора (ученик, учител, студент, специализант), за рефлексия на собствената му дейност;
- алтернативен начин за оценяване;
- колекция, набор събрани и подредени материали, предмети, инструменти, насочени към постигане на конкретна, определена цел;
- лична папка с материали, групирани и организирани според виждането на автора, съобразно с избраната изследователска тема;
- работна файлова папка, съдържаща многообразна информация, която документира придобитите опит и постижения;
- комплект от документи и самостоятелни работи по даден учебен предмет, тематична област, професионална сфера [4].

В него се преплитат по нов начин оценка и самооценка, като акцентът се измества по посока на самооценката. Затова то се разглежда като надежден начин за формиране на адекватна и позитивна самооценка, за рефлексивен анализ на своето развитие. В процеса на създаването му самооценката става все по-независима от външния оценител и започва да се регулира от вътрешно приети, осмислени критерии. Така авторът (ученик, студент, професионалист) става действително участник в процесите на собственото си учене, развитие, израстване – при формулирането на

целите, при планирането и конструирането на учебната дейност, при коментирането на материалите. Всичко това предполага друго равнище на отговорност за постигнатото и предстоящото, друга мотивираност за участие [4].

Обикновено портфолиото на учащия има две основни функции:

1. Оценяваща – портфолиото служи на оценяването на качеството на учене на учащия по време на обучението му – както и на минали постижения и на най-нови изяви. То може да изпълнява така функция, ако оценяването е предварително поставена цел, ако самото портфолио е разработено за целите на оценяването на прогреса на учащия, полаганите от него усилия, и/или постижения, ако поощрява учащия да разсъждава върху своето учене и ако е на лице критерии и методи на оценяване на продуктите на неговия труд и учебното му поведение.
2. Демонстрационна - служи за демонстриране на изпълнение на поставените учебни задачи [4].

Портфолиото предоставя преки доказателства за качеството на работата на учащия и е база за оценяване на прогреса му в учебната програма като процес, а не като краен резултат. Като „колекцията“ от писмени материали то може да включва:

- информация за участието на учащия в избрани от него учебни курсове;
- критерии за селекция на материалите;
- критерии за оценяване на постиженията на учащия;
- материали (доказателства) от саморефлексията (самоанализа) на учащия – в повечето случаи тези критерии се задават от учителя (преподавателя).

Всяко портфолио има както своя структура, така и задължителни елементи, сред които са:

- заглавна страница, която трябва да съдържа следната информация, наименование и сигнатура на курса; име на учащия; име на преподавателя; учебния срок (семестър); електронен (E-mail) адрес;
- извадка от програмата – цел, задачи, очаквани резултати от обучението и обяснение как това портфолио показва тяхното изпълнение;
- учебни материали, отразяващи изпълнението на задачите, специфични за отделни учебни проблеми, организирани и хронологично или тематично – есета, анализи на наблюдения, анотации, конспекти, резюмета на статии, конспекти, резюмета на статии и друг вид научна информация и др.;
- различни форми на оценяване на материали на портфолиото (на учебната работа, извършена от учащия) – обратна връзка от преподавателя, от колеги, от базов специалист и др.;
- дневник на процеса на обучение – описание на личния опит и пр. [4];

В България предучилищното образование се осъществява в детските градини. Когато детето навърши петгодишна възраст, следва да се запише за предучилищно образование, защото от тази възраст, със закон то става задължително. Родителите

могат да избират вида и организацията на предучилищното образование. [4] В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио (Наредба № 5, чл. 35, ал. 1).

Какво следва да съдържа портфолиото на дете се определя с Правилника за дейността на детската градина или на училището. След като приключи предучилищното образование, детското портфолио се предава на родителите с цел да се осигури продължаването на взаимодействието между тях и последващите образователни институции (Наредба № 5, чл. 35, ал. 2).¹

Примерно съдържание на портфолио на дете от детска градина

Раздел 1: Обща информация за детето

Това може да включва следната примерна информация:

1. Име и фамилия;
2. Дата на раждане;
3. Контактна информация;
4. Месторождение;
5. Календарна възраст, на която детето постъпва в детската градина;
6. Име на учебното заведение;
7. Учител/и;
8. Семейство и семейна среда (майка, баща, братя/сестри)
9. Адаптация – описание на преминаване на адаптацияния процес към живота в детската градина и конкретната група. Особености при адаптацията към новите условия;
10. Напредък – напредък, затруднения и особености в областите на физическото, здравното, социалното, емоционалното, познавателното, езиковото, двигателното и комуникативното развитие;
11. Учене, игри и активност – успехи, особености или, ако са налични, затруднения;
12. Изявени интереси и способности;
13. Любими занимания и игри – приятели и др.;
14. Дейности и интереси извън детската градина – посещения на уроци, школи, спортни или други занимания по интереси на детето;
15. Индивидуални особености на детето;

Ако не разполагате с информация, просто не пишете в този раздел, докато не съберете необходимото. Описаното в детското портфолио следва да е истинен разказа за поведението, постиженията и уменията на детето.

Раздел 2: Постижения на детето

Резултатите от постиженията на детето в процеса на социализация, обучение и възпитание на детето в детската градина. Когато учителите попълват портфолиото, добре е да се основават на обективни доказателства за направените изводи и оценки.

Раздел 3: Готовност на детето за училище

Обобщение и препоръки за насърчаване и мотивиране на развитието на детето. Областите за развитие следва да обхващат както образователните направления, така и емоционалното, социалното и личностното развитие на детето.²

Съвременният образователен процес се отличава с изключителна динамика, която се обуславя от участващите в него субекти – ученици, учители, родители. Семейната среда пряко влияе върху успешната социализация и възпитанието на децата. Това налага да се търсят възможности за оптимизиране участието на родителите в образователния процес чрез създаване на работещи партньорства с учителите за пълноценна реализация на учениците [2].

Партньорството учители – родители е споделена отговорност, която в съвременния образователен контекст придобива нови измерения. Учителите трябва да бъдат инициатори на това партньорство, да създават доброжелателна атмосфера при общуването с родители, която се основава на взаимно разбиране и подкрепа [2].

Взаимодействието между родителите и учителите в тази най-ранна възраст е много важна. Точно поради тази причина детското портфолио се приложи като метод на взаимодействие между детския учител и родителите на децата. Родителите се включиха активно в живота на детската градина. След това се включиха в изработването на самото портфолио, съвместно с децата и учителя. По един много интересен и разбираем за тях начин се запознаха с индивидуалните постижения на децата си.

Това се реализира в следните три дейности: „С мама и с татко да творим е най-сладко“, „Къщичка на постиженията“, „Ние ще сме в първи клас“. Те имаха за цел изработване на портфолиото с участието на родителите, запознаването им с входящия мониторинг на децата и с училищната готовност на децата. В тях участваха шестима учители и един помощник-възпитател. Петима от учителите (директорът, главният учител и трима старши учители) бяха привлечени в качеството си на експерти. Един учител помагаше по време на дейностите, а помощник – възпитателят се включваше в организацията на занималнята.

1. Дейност 1: „С мама и с татко да творим е най-сладко“ – тази дейност имаше за цел изработване и оформление на първите страници на детското портфолио. [3] Родителите работиха съвместно с децата си, с помощта на учителя/те (Наредба № 5, чл. 37, ал. 1 и ал.2).

Предварителна подготовка на учителя за провеждане на дейността:

- Кратко, точно и ясно запозна родителите с това, какво е портфолио и за какво служи.
- Масичките в занималнята бяха наредени на буквата „П“, за да може всички родители и децата да се настанят удобно и да виждат учителя, който ще работи съвместно с тях. На тях бяха поставени лепила, цветни моливи, флумастери и химикали, за да може страниците на портфолиото да бъдат цветни и красиви.

Реализиране на самата дейност:

Украсата в занималнята беше есенна, децата бяха подредени отпред, готови да поздравят родителите си с кратка програма за сезона есен. Родителите заеха местата си, децата ги поздравиха и седнаха при тях.

Учителят ги приветства с добри дошли, благодари им, че присъстват и даде указание за работата по страниците, точно какво и къде трябва да си прави, като изиска да се надпишат с цветните моливи, флумастери или химикали, за да бъдат по-красиви. За попълването на втората и третата страница родителите трябваше да влязат в ролята на репортери и да вземат интервю от децата си, за да получат информацията, която им е необходима.

Първата страница, която трябваше да оформят съдържа: името на детето, снимка, дата на раждане, зодия и роден град. Родителите предварително бяха осведомени в какъв е формат е снимка и всички бяха подготвени. Времето на изпълнение на тази задача беше пет /5/ минути.

Втората страница от портфолиото, която родители и деца попълниха заедно, съдържа: какво означава името на детето, как ме наричат мама и тате, кой е моят роден град, в кой град живея, колко членове има моето семейство, как се казват мама и татко и къде работят. При тази страничка родителите, взеха интервю от своите деца (т.е. децата отговарят, родителите пишат). Времето на изпълнение на тази задача беше пет /5/ минути.

И последната страница, която отново родителите попълниха като взеха интервю от децата си, съдържа: коя е моята любима играчка, моята любима приказка, коя е моята любима храна, моят любим празник е, моята любима песен е, любимият ми филм е, любимият ми герой е от приказка или от филм е. Времето за изпълнение беше пет /5/ минути.

Учителят, насочваше родителите по изпълнение на задачата и помагаше на децата с отговорите. След приключване на работата по страниците на фона на музика, родителят заедно с детето си, представиха страничките от портфолиото, като родителят четеше, а детето допълваше. В края на дейността, учителят индивидуално консултира всеки родител.

2. Дейност 2: „Къщичка на постиженията“ – тази дейност се осъществи след провеждането на входящия мониторинг на децата, с цел информирание на родителите, за индивидуалните постижения на децата им (Наредба № 5, чл. 34, ал. 2).

Предварителна подготовка на учителя за провеждане на дейността:

- Учителят предварително обясни на родителите, че нивата на постижения на децата им са високо – справя се отлично по направлението, средно – справя се добре по направлението и ниско – налага се работа по направлението съвместно учител – дете - родител.
- В занималнята бяха подредени седем „Къщички на постиженията“ по седемте образователни направления с три етажа – трите нива на постижения.
- Учителят заедно с всяко дете бяха прегледали предварително портфолиото му и избраха, кои материали да подредят на масичките.

- На масите – по образователни направления бяха наредени тестове и материали от портфолиото на всяко дете (по четири /4/ броя от всяко направление), като и те бяха разделени на три – високо, средно и ниско ниво.
- Столчетата за родителите бяха наредени срещу „Къщичките на постиженията“ за да могат да виждат, кое ниво ще заеме детето им.

Реализиране на самата дейност:

В занималнята украсата беше свързана с идващия празник: 1 ноември – Денят на народните будители. Родителите заеха местата си.

Учителят приветства родителите с добре дошли, благодари им, че присъстват и им даде указания по дейностите, които им предстоят и се увери, че те са разбрали нивата на постижения.

Първата задача на родителите беше да разгледат материалите върху масите, да познаят тези на детето си (като умишлено те не са надписани) и върху лист, даден им от учителя, да отбележат по всяко направление нивото му. Времето за изпълнение на задачата е пет /5/ минути.

След приключване на задачата, на фона на музика децата взеха материалите от масите (като предварително им беше обяснено от учителя, кое ниво трябва да заемат) и си заеха местата в къщичките. Започнахме първо с образователно направление „Български език и литература“, като първо заеха местата си децата с високо ниво. Изчакахме малко, родителите да отбележат, върху листа си и преминахме към следващото ниво, съответно и следващото направление. По образователно направление „Физическа култура“, децата представиха три игри, в които имаше елементи от ядрата.

Втората задача на родителите беше да отбележат (върху същия лист, но празен) нивото на детето си по всяко направление, но вече като гледат, кое ниво заема детето им, насочено от учителя. Времето за изпълнение на тази задача беше десет /10/ мин.

След приключване на задачите, децата поздравиха родителите си с малка програма по случай 1 ноември – Денят на народните будители.

В края на дейността, учителят с помощта на колежата си – учител индивидуално с всеки родител, сравниха двата листа и отбелязаха доколко са запознати родителите с възможностите на децата си. За да не се уронва достойнството на детето и родителя, учителят даде на всеки родител индивидуална консултация и напътствие.

3. Дейност 3: „Ние ще сме в първи клас“ - тази дейност се осъществи след провеждането на изходящия мониторинг на децата (Наредба № 5, чл. 35, ал. 3), с цел информирането на родителите за готовността им за училище.

Предварителна подготовка на учителя за провеждане на дейността:

- Учителят предварително беше обяснил на родителите, че нивата на готовност за училище на децата им са високо – справя се отлично по всички образователни направления, средно – справя се добре по всички образователни направления и ниско – не се справя изобщо.
- В занималнята беше поставена „стълбичка“ с трите нива на училищна готовност.

- Масичките в занималнята бяха подредени на „П“. На маса седнаха четири /4/ човека – две двойки – родител и дете срещу дете и родител. Пред всяка двойка беше поставено портфолиото на детето, с избраните от него материали.
- Учителят заедно с всяко дете бяха прегледали предварително портфолиото му и бяха избрали по три /3/ листа от всяко образователно направление.

Реализиране на самата дейност:

В занималнята украсата беше празнична. Децата, подредени отпред, поздравиха родителите си с кратка програма по случай завършването на детската градина. Родителите заеха местата си и децата седнаха при тях.

Учителят приветства родителите с добре дошли, благодари им, че присъстват и им даде указания по дейностите, които им предстоят.

Родителите разгледаха материалите в портфолиото, по всеки един лист разпитаха детето си и върху лист, даден им от учителя, отбелязаха по всяко направление нивото му. По образователно направление „Физическа култура“ беше проведен спортен празник, на който присъстваха родителите. Накрая според нивата по образователни направления, отбелязаха и училищната готовност на детето си върху стълбичката. Децата от своя страна отговаряха на родителите си точно и ясно по всеки един лист. Учителят и помощникът му помагаша на децата с отговорите и на родителите, за да могат да отбележат точно нивото на готовност. Времето за изпълнение на тази задача беше от 15 до 20 мин.

След приключване, учителят даде нов лист на родителите, но празен (на него има само стълбичка за готовността на децата за училище). Те имаха за задача да отбележат нивото на готовността на детето си, но вече като гледат, в кое ниво ще отиде то (насочено от учителя). В края на дейността, учителят и помощникът му индивидуално с всеки родител, сравниха двата листа и отбелязаха, успяха ли родителите с помощта на портфолиото и обясненията на детето си да разберат в кое ниво на готовност за училище е то.

От анализа на резултатите на чек-листите с родителите по дейностите „Къщичка на постиженията“ и „Ние ще сме в първи клас“ и анкетата с експерти могат да бъдат направени следните изводи:

- родителите бяха активно включени в живота на детската градина;
- по достъпен и разбираем начин бяха запознати с индивидуалните постижения на децата си;
- родителите, познават материалите на децата си и са наясно с техните постижения по образователните направления;
- умеят да разговарят и разпитват децата си по материали от портфолиото, като става ясно, че познават училищната им готовност;
- 80 % от експертите са удовлетворени от това, че родителите, чрез детското портфолио са успели да се запознаят с постиженията на децата си;

- 60 % от тях са удовлетворени от: взаимодействието между родители и деца по време на дейностите; активността на родителите по време на дейностите;
- 100 % от експертите са удовлетворени от: взаимодействието между детския учител и родителите, чрез детското портфолио; взаимодействието по време на дейностите учител-родител-дете; дейностите, в които бяха включени родителите; точното и прецизно подбиране на материалите от портфолиото;
- експертите са единодушни, че трябва да зачестят съвместните срещи и дейности с родителите през цялата учебна година и те да бъдат по-активно включени в живота на детската градина, с цел постигане на равновесие в отговорностите на учители и родители за да бъде детското портфолио по ефективен метод на взаимодействие между детския учител и родителите.

В заключение взаимодействието между детския учител и родителите е много важно в тази най-ранна възраст. Детското портфолио подпомага това да се случи по един лесен, забавен и интересен начин, както за децата, така и за родителите и учителите.

Разкри се същността на детското портфолио, като средство за оценяване на постиженията на децата. Установи се детското портфолио като метод на взаимодействие между детския учител и родителите на децата в IV група. Формираха се и се развиха уменията и навиците на децата за подбор на техните най-добри постижения.

Литература

- [1] Гюрова, В. В. Божилова, Портфолио на преподавателя. Агенция „ЕВРОЕКСПРЕС“, С. 2008
- [2] Павлова, Л., Взаимодействието учители – родители в съвременния образователен процес, journals.uni-vt.bg/getarticle.aspx?aid=107&type=.pdf
- [3] Портфолио за постиженията на детето в четвърта подготвителна възрастова група „Златното ключе“, Бит и техника, Варна 2018 г.
- [4] Янакиева, С., Образователното портфолио-философия, технология, практически проекции, <http://www.diuu.bg/ispisanie>

За контакт с автора

Янка Панайотова

e-mail: qnkahristo@abv.bg

¹ НАРЕДБА № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование

² <https://blog.contipso.com/portfolio-na-dete-v-preduchilishtnoto-obrazovanie>